

Sygn. akt II Ca 624/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Magdalena Bajor-Nadolska**

Sędziowie: **SSO Elżbieta Ciesielska (spr.)**

SSO Teresa Strojnowska

Protokolant: starszy protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 września 2016 r. w Kielcach

sprawy z powództwa B. W.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej

z dnia 2 marca 2016 r., sygn. akt I C 502/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II (drugim) w ten sposób, że zasądza odsetki ustawowe od kwoty 15.000 złotych od dnia 31 grudnia 2013 roku do 1 marca 2016 roku;

II. zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz B. W. kwotę 766 (siedemset sześćdziesiąt sześć) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 624/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 marca 2016 roku, sygn. akt I C 502/15, Sąd Rejonowy w Skarżysku – Kamiennej zasądził od (...) S.A. w W. na rzecz B. W. kwotę 15.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 marca 2016 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalając powództwo w pozostałym zakresie (pkt II). Nadto Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 915 zł tytułem kosztów procesu (pkt III). (k. 105)

Sąd Rejonowy dokonał ustaleń faktycznych odnośnie okoliczności śmiertelnego w skutkach wypadku komunikacyjnego, jakiemu w dniu 17 maja 2002 roku uległa siostra powódki A. W.. W dalszej kolejności Sąd Rejonowy przedstawił relacje osobiste łączące siostry oraz opisał, jak śmierć A. W. wpłynęła na stan emocjonalno - poznawczy powódki.

Sąd ustalił nadto, iż kierujący uczestniczącym w zdarzeniu pojazdem marki V. (...), został prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 5 grudnia 2002 roku, II K 478/02 uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 §2

k.k. Sprawca wypadku miał zawartą umowę ubezpieczenia obowiązkowego OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z pozwanym ubezpieczycielem.

Sąd stwierdził także, iż powódka zgłosiła do ubezpieczyciela w dniu 15 listopada 2013 roku roszczenie o zapłatę kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwoty 810 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu. Zaś pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, w piśmie z dnia 20 grudnia 2013 roku odmówił jej wypłaty żądanych sum.

W tym stanie faktycznym Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo jest częściowo zasadne. Wskazano, że powódce przysługuje zadośćuczynienie pieniężne w oparciu o przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i art. 24 k.c. Następnie Sąd wyjaśnił, że sumę odpowiednią będzie stanowić tu kwota 15.000 zł przy uwzględnieniu przyczynienia się zmarłej do powstania szkody (art. 362 k.c.). Odsetki przyznano przy przyjęciu, że wyrok zasądający zadośćuczynienie ma prawnie – kształtujący i waloryzacyjny charakter. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone. W końcowej części uzasadnienia podano motywy rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. (k. 112-119)

Apelację od powyższego wyroku w części, tj. co do pkt II w zakresie, w jakim oddalono powództwo co do odsetek za okres od dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia 2 marca 2016 roku wniosła powódka, zarzucając Sądowi Rejonowemu:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 455 k.c. i art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie odsetek od dnia wyrokowania podczas, gdy roszczenie o zadośćuczynienie jest bezterminowe w rozumieniu art. 455 k.c. i przekształca się w świadczenie terminowe po wezwaniu do zapłaty, w związku z czym, od tego momentu pozwany pozostawał w opóźnieniu, gdyż winien był zaspokoić roszczenie w terminach określonych w art. 14 w/w ustawy.

Wskazując na powyższe, powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 15.000 zł od dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty, wnosząc przy tym o przyznanie kosztów postępowania za obie instancje. (k. 122-127)

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. (k. 133-134)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Według Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie, dokonując następnie oceny wiarygodności i mocy dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału zgodnie z treścią art. 233 §1 k.p.c. Poczynione na tej podstawie ustalenia stanu faktycznego Sąd II instancji przyjął jako własne, zaś powódka nie zgłaszała w tym zakresie zarzutów apelacyjnych.

Sąd Okręgowy podzielił zaś podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, dostrzegając konieczność modyfikacji przyjętej przez Sąd Rejonowy daty, od której powódka powinna uzyskać odsetki od dochodzonego roszczenia. Przede wszystkim wskazać bowiem należy, że wyrok sądu przyznający zadośćuczynienie za doznaną krzywdę ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, a nie konstytutywnego (por. uzasadn. wyroku Sądu Najwyższego z 22 lutego 2007 roku, I CSK 433/06, LEX nr 274209). Nadto świadczenie strony pozwanej jest świadczeniem terminowym zgodnie ze znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie przepisem art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2013 roku poz. 392 ze zm.), który ma charakter *lex specialis* w stosunku do art. 817 §1 k.c. Zatem obowiązek spełnienia tego świadczenia co do zasady powstaje po wezwaniu do jego zapłaty (art. 455 k.c.), tj. po zgłoszeniu ubezpieczycielowi szkody wraz ze skonkretyzowanym co do wysokości

roszczeniem odszkodowawczym. Przy czym trzeba podkreślić, że wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie tego świadczenia, może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy. Terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w wypłacie zadośćuczynienia, może być więc zarówno dzień poprzedzający wydanie wyroku zasądającego to świadczenie, jak i dzień wyrokowania (por. uzasadn. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 roku, I CSK 243/10, LEX nr 848109; uzasadn. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 roku, I CK 131/03, OSNC 2005/2/40 uzasadn. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2008 roku, II PK 100/08, OSNP 2010, nr 10, poz. 108; uzasadn. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1999 roku, II CKN 477/98, LEX nr 477661).

W okolicznościach niniejszej sprawy uchybienie przez ubezpieczyciela wskazanemu w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych terminowi spełnienia świadczenia, które zostało zgłoszone przez powódkę w konkretnej kwocie, skutkowało powstaniem opóźnienia uzasadniającego żądanie przyznania odsetek od dnia następnego po upływie 30 dni od daty wezwania do zapłaty. Zgodnie ze wskazaną regulacją ubezpieczyciel wypłaca bowiem odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, a w przypadku, gdyby wyjaśnienie w tym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. Oznacza to, że spełnienie świadczenia w terminie późniejszym niż 30 dni od momentu złożenia wniosku o wypłatę świadczenia może być usprawiedliwione jedynie wówczas, gdy ubezpieczyciel powołał się na niemożność wyjaśnienia okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności albo wysokości świadczenia, pomimo działań podejmowanych ze szczególną starannością. Przy czym po otrzymaniu zawiadomienia o wypadku ubezpieczyciel - jako profesjonalista korzystający z wyspecjalizowanej kadry i w razie potrzeby z pomocy rzeczoznawców, zobowiązany jest do ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, czyli samodzielnego i aktywnego wyjaśnienia okoliczności wypadku oraz wysokości powstałej szkody. Bierne oczekiwanie ubezpieczyciela na wynik toczącego się procesu naraża go na ryzyko popadnięcia w opóźnienie lub zwłokę w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego (por. uzasadn. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2011 roku, V CSK 38/11, LEX nr 1129170).

W przedmiotowej sprawie ubezpieczyciel w piśmie datowanym na 20 grudnia 2013 roku odmówił przyznania B. W. zadośćuczynienia, kwestionując prawo do świadczenia w świetle regulacji art. 448 k.c. i art. 446 §3 k.c. W toku procesu nie ujawniły się żadne nowe okoliczności rzutujące na ocenę zasadności żądania zgłoszonego uprzednio przez powódkę ubezpieczycielowi pismem datowanym na dzień 15 listopada 2013 roku (k. 167-172 akt szkody (...)), a przeprowadzony dowód z opinii biegłego psychologa, który tylko potwierdził stanowisko powódki, nie był przez stronę pozwaną kwestionowany. Warto również podkreślić, że powódka dochodzi roszczenia w związku ze śmiercią siostry w wypadku komunikacyjnym, którego sprawca został skazany prawomocnym wyrokiem karnym już w 2002 roku. W razie wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym odsetki należą się zaś poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania, w tej bowiem chwili staje się zgodnie z art. 455 k.c., wymagalny obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego. Nawet jeżeli rozmiar szkody, a tym samym wysokość zgłoszonego żądania, podlega weryfikacji w toku procesu, nie zmienia to faktu, że chodzi o szacowanie roszczenia wymagalnego już w dacie zgłoszenia, a nie dopiero w dacie sprecyzowania kwoty i przedstawienia dowodów. Wówczas, gdy okaże się, że ustalona kwota odszkodowania nie przekracza wysokości kwoty żądanej już wcześniej, nie ma przeszkód do zasądzenia odsetek od tej wcześniejszej daty (por. uzasadn. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012 roku, V CSK 57/11, LEX nr 1147804). Powódka domagała się w postępowaniu likwidacyjnym od ubezpieczyciela sumy 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia, w pozwie ograniczyła roszczenie do 30.000 zł, a zasądzono na jej rzecz ostatecznie 15.000 zł, która to kwota w całości mieści się w pierwotnie zgłoszonym żądaniu. W tej sytuacji w ocenie Sądu Okręgowego zasadne było przyznanie odsetek zgodnie z żądaniem apelacji, tj. także za przypadający przed datą wydania wyroku zasądającego zadośćuczynienie przez Sąd I instancji okres od dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia 1 marca 2016 roku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II, w ten sposób, że zasądził ustawowe odsetki od kwoty 15.000 zł także za okres od dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia 1 marca 2016 roku.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 §1zd. 1 k.p.c., zasądzając od (...) S.A. w W. na rzecz B. W. kwotę 766 zł, w tym wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powódki w wysokości 600 zł przewidzianej w §2 pkt 3 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku poz.1804) oraz 166 zł opłaty od apelacji uiszczonej w myśl art. 13 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 roku poz. 623)

SSO Elżbieta Ciesielska SSO Magdalena Bajor - Nadolska SSO Teresa Strojnowska